

دانشکده پرستاری طرح جامع تدریس (Course Plan)

اطلاعات کلی درس: نظریه پردازی در پرستاری	
تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)	نیمسال تحصیلی: دوم ۱۴۰۳-۴
گروه هدف: دانشجویان دکتری تخصصی پرستاری	کد درس: ۰۲
ارایه دهنده: گروه پرستاری	پیش نیازهای درس: ندارد
اساتید درس: دکتر موسی سجادی، دکتر مهرسا بصیری مقدم، دکتر طاهره بلوچی بیدختی، دکتر حبیب شارعی نیا، دکتر علی محمدپور	
مسوول درس: دکتر علی محمد پور	
مرتبه علمی و رشته تحصیلی: استاد، Ph.D پرستاری، فلوشیپ سنجش و ارزشیابی در علوم پزشکی	
amohammadpur@yahoo.com دانشکده پرستاری گناباد	

شرح درس:

با توجه به اهمیت نظریه ها و نظریه پردازی در هویت بخشی و توسعه علمی رشته ها و جایگاه آن در تولید علم، این واحد درسی در برنامه دوره دکتری پرستاری گنجانده شده است. در این درس دانشجویان با رویکرد های فلسفی تولید علم، نظریه ها و نظریه پردازی در پرستاری و ویژگی های یک نظریه و مدل در پرستاری و اصول و فرآیند های نقد آنها آشنا می شوند. ضمناً دانشجویان معیارها و نحوه نقد در مورد یک مدل یا نظریه پرستاری را بکار گرفته و با نحوه بکارگیری آنها در عرصه های بالین آشنا می شوند. این درس به دلیل توانائی های شناختی و مهارتهای تفکر خلاق که در فراگیران ایجاد می کند، می تواند مبنائی برای طراحی مدل های پرستاری قرار گیرد.

هدف کلی درس: شناخت فلسفه سلامت و پرستاری، اصول زیر بنائی نظریه ها و روش های نظریه پردازی در پرستاری، روش های تجزیه و تحلیل آنها و شناخت روش نقد و بررسی نظریه پردازی در پرستاری

اهداف اختصاصی (با گذراندن این واحد درسی از دانشجویان عزیز انتظار می رود):

- ۱- مفهوم فلسفه و فلسفه سلامت و فلسفه پرستاری را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۲- فلسفه پرستاری، علم پرستاری و فلسفه علم در پرستاری را مقایسه و تحلیل نماید .
- ۳- ارتباط فلسفه و تئوری را توضیح دهد.
- ۴- راه های کسب دانش و توسعه دانش پرستاری را توضیح و تحلیل نماید.
- ۵- الگوهای دانستن در پرستاری را تشریح نماید.
- ۶- دانش رهایی بخش در پرستاری را شرح دهد.
- ۷- اهداف مفهوم پردازی و نحوه مفهوم پردازی را توضیح دهد.
- ۸- انواع منابع مفهوم پردازی را توضیح دهد.
- ۹- کاربرد فلسفه، قانون، قدرت، اخلاق و ارتباط را در مراقبت پرستاری تحلیل نماید.

- ۱۰- کاربرد اهداف مدل، نظریه و نظریه پردازی را شرح دهد.
- ۱۱- اهمیت توسعه نظریه در پرستاری را توضیح دهد.
- ۱۲- ارتباط نظریه، پژوهش و نظریه پرستاری را تشریح کند.
- ۱۳- پارادایم های تاثیرگذار بر توسعه نظریه در پرستاری را توضیح دهد.
- ۱۴- مفهوم متاپارادایم را شرح دهد.
- ۱۵- انواع نظریه ها از نظر دامنه، سطح انتزاع و هدف را مقایسه کند.
- ۱۶- راهبردهای نظریه پردازی را تشریح کند.
- ۱۷- فرایند نظریه پردازی را شرح دهد.
- ۱۸- مدل های مفهومی و نظریه های پرستاری را تجزیه و تحلیل نمایند.
- ۱۹- مدلها و نظریه های موجود در پرستاری نقد و بررسی نمایند.
- ۲۰- با تعیین شاخص های قابل قبول یکی از مدلها را جهت استفاده انتخاب نمایند.
- ۲۱- پیشنهادات الزام جهت به کارگیری مدل و اجرای آن در عرصه را ارائه دهند.
- ۲۲- مدل انتخاب شده را در عرصه انتخابی خود اجرا نمایند.

رئوس مطالب:

- ۱- فلسفه سلامت و پرستاری
 - بررسی فلسفه های متداول در سلامت و پرستاری
 - ماهیت فلسفه پرستاری، فلسفه فرد و مراقبت
 - دانش پرستاری و توسعه آن
 - بررسی مقایسه ای فلسفه، مدل و نظریه در پرستاری
 - فلسفه قانون، اخلاق، قدرت، ارتباط و محدوده پرستاری
 - ۲- نظریه های پرستاری
 - مروری بر مدل های مفهومی و تئوری های متداول پرستاری
 - هدف نظریه های پرستاری
 - توسعه نظریه و نظریه پردازی و مباحث مربوطه به آن
 - آزمون نظریه ها
 - موارد ساخت و اصول مدل های مفهومی و نظریه های پرستاری
 - تجزیه و تحلیل مدل های مفهومی
 - نقد و بررسی مدل ها و تئوری های موجود در پرستاری
 - بررسی و نقد روش های به کارگیری نظریه ها
 - مرور نظریه های بومی و نقد آن
- روش تدریس:** سخنرانی و بحث گروهی، پرسش و پاسخ.
- الگوی تدریس:** پیش سازمان دهنده، حل مساله.
- رسانه های آموزشی:** وایت بورد و ماژیک، رایانه، دیتا پروژکتور و اسلاید.

وظایف دانشجویان:

- از دانشجویان محترم انتظار می رود:
- ۱- دارای زیربنای فکری مناسب جهت فراگیری مطالب درس باشند.
 - ۲- با استفاده از مطالب تدریس شده در گسترش معلومات خود از طریق مطالعات کتابخانه ای سعی نموده و یافته های پژوهش های جدید را در جهت یادگیری بیشتر در مورد نظریه های پرستاری بکار گیرند.
 - ۳- در ارائه فعالیت های یادگیری ضمن استفاده از منابع علمی و یافته های پژوهش های انجام شده از تفکر و تحلیل انتقادی و خلاقانه خود استفاده نمایند.
 - ۴- مسؤلیت یادگیری خود را به عهده گرفته و با راهنمایی مدرس مربوطه اهداف درس را دنبال نمایند.
 - ۵- به طور منظم و مداوم در کلاس حضور یافته و در بحث های علمی کلاس شرکت فعال داشته باشند.
 - ۶- فعالیت های یادگیری تعیین شده را در زمان های مقرر ارایه نمایند.
 - ۷- در آزمون پایان ترم شرکت نمایند.

بخش عملی و فعالیتهای یادگیری دانشجویان:

۱. ارائه حداقل یکی از مباحث درسی توسط هر فراگیر و ارائه فایل های مربوطه
۲. نقد تئوری یا مدل: هر دانشجو پس از ارائه مباحث اولیه، باید یک نظریه یا مدل پرستاری (از موارد تدریس شده) را به یکی از شیوه های علمی (مانند الگوی میلیس) نقد و ارزشیابی نموده و در کلاس ارائه کند.
۳. گزارش آنالیز یک مفهوم انتخابی: فراگیران یکی از مفاهیم کاربردی پرستاری را انتخاب و مبتنی بر یکی از روش های آنالیز مفهوم تحلیل نمایند.
۴. کاربرد یک تئوری منتخب در بالین، آموزش یا پژوهش را اجرا و ارزیابی نمایند. (CTE)

روش ارزشیابی دانشجویان:

شرح فعالیت	درصد
حضور مرتب و مشارکت فعال در مباحث	۲۵٪
تکالیف و کنفرانس (۵٪ ارائه، ۱۰٪ نقد مدل و ۱۵٪ تحلیل مفهوم، ۱۵٪ کاربرد تئوری)	۴۵٪
آزمون کتبی پایان ترم	۳۰٪
جمع	۱۰۰ درصد (۲۰ نمره)

منابع معرفی شده از سوی وزارت بهداشت

1. Fawcett, J. (last edition). Analysis and evaluation of contemporary nursing knowledge: Nursing models and theories. Philadelphia: F.A. Davis.
2. McEwen, Melanie, and Wills, Evelyn M. ((last edition). Theoretical basis for Nursing, lippincott Co.
3. Meleis Afaf Ibrahim, ((last edition). Theoretical Nursing: Development & Progress. Third Edition, Lippin cott Co.

4. Rodgers. Beth L. (last edition). Developing Nursing Knowledge: Philosophical Traditions and influences. Lippincott Co.
5. Walker L. O. & Avant K. C. ((last edition) Strategies for theory construction in nursing, 4th edition. Pearson Prentice Hall. New jersey, USA.
6. Fawcett, J. Garity, J. ((last edition). Evaluating Research for Evidence-Based Nursing Practice. Davis Co. Philadelphia
7. Aligood Martha R., ((last edition). Nursing Theory: Utilization & Application, Amazon Co.
8. Marriner Tomey, A. & Alligood, M. R. ((last edition). Nursing theorists and their work. (6th ed.) St. Louis: Mosby
9. Read P. G., Grawford Shearer N.B. & Nicoll L.H., (last edition). Perspectives on Nursing Theory. Fifth edition, Lippincott Co

۱۰- دهقان نیری، ناهید و جلالی نیا، فاطمه. نظریه پردازی و نظریه های پرستاری. انتشارات بشری. آخرین ویرایش

۱۱- صلصالی، مهوش، محمد پور علی، فخر موحد علی. اصول تکامل مفهوم. انتشارات بشری. آخرین ویرایش

۱۲- معماریان ر. کاربرد مفاهیم و نظریه های پرستاری چاپ دوم، تهران: دانشگاه تربیت مدرس مرکز نشر آثار علمی. آخرین ویرایش

۱۳- مقالات مرتبط

جدول طراحی پیشگام تدریس

مدرس	اهداف جلسات	موضوع	جلسات
گروه اساتید	۱. معارفه، برقراری ارتباط حرفه ای و اطمینان از داشتن پیشنیازها، جایابی، تعیین اهداف ۲. معرفی طرح درس و اخذ نظرات پیشنهادی دانشجویان در پایان هر جلسه از فراگیر انتظار می رود که:	معارفه_ ارزشیابی آغازین، تبیین اهداف و انتظارات	اول
دکتر محمدپور	۱- مفاهیم پارادیم، دیسیپلین و علم در پرستاری را توضیح دهد. ۲- فلسفه و تولید علم در حوزه سلامت با تاکید بر پرستاری (فرد و مراقبت) را تبیین نمایند	فلسفه در سلامت؛ مقدمه ای بر فلسفه و تولید علم در پرستاری	دوم
دکتر محمدپور خانم دکتر بصیری	۱- فلسفه و دلایل نیاز به تئوری در پرستاری را بیان کند. ۲- مراحل تاریخی تولید و توسعه نظریه های پرستاری را شرح دهد. ۳- روش های توسعه تئوری را توضیح دهد.	فلسفه علم و روش های تولید و توسعه آن	سوم
دکتر سجادی	۱- واژه ها و ساختار تئوری و مدل های پرستاری را شرح دهند	ساخت تئوری	چهارم
دکتر سجادی	۱- واژه ها در ساخت تئوری و مفاهیم اساسی مدل را توضیح دهد. ۲- قابلیت کاربردها و محدودیت های کاربرد آن را بیان نماید. ۳- کاربرد این تئوری در طراحی برنامه مراقبتی برای مددجوی مناسب را شرح دهد.	واژه شناسی، ساختار تئوری و توسعه آن در پرستاری	پنجم

دکتر سجادی دکتر بلوچی	۱- تاریخچه نظریه پردازی در پرستاری را بیان کنند. ۲- مفاهیم اساسی مدل را توضیح دهد. ۳- قابلیت کاربرد ها و محدودیت های کاربرد آن را بیان نماید. ۴- با کاربرد این تئوری در طراحی برنامه مراقبتی برای مددجوی مناسب را شرح دهد.	تاریخچه و اهمیت نظریه پردازی در پرستاری	ششم
دکتر سجادی دکتر محمدپور	۱- سطوح مختلف تئوریها (گراند، میدرنج و عملی) را بیان کرده و آن‌ها را با همدیگر مقایسه کند. ۲- مدل پرستاری را تعریف و تفاوت مدل و نظریه را بیان کند. ۳- انواع مختلف تئورهای پرستاری از نظر هدف را (توصیفی، توضیحی، پیشگو کننده و تجویزی) با همدیگر مقایسه کند.	مراحل نظریه پردازی در پرستاری	هفتم
دکتر سجادی	۱- مفاهیم و کاربرد برخی از نظریه‌های رایج در پرستاری (جانسون، راجرز)	نظریه ها و مدل های مفهومی در پرستاری	هشتم
دکتر سجادی	با مفاهیم و کاربرد برخی از نظریه‌های رایج در پرستاری (واتسون، نیومن).....	نظریه ها و مدل های مفهومی در پرستاری	نهم
دکتر محمدپور	۱- مفاهیم و کاربرد نظریه‌های رایج در پرستاری (اورم، روی) را توضیح دهند.	نظریه ها و مدل های مفهومی در پرستاری	دهم
دکتر محمدپور	۱- جایگاه تئوریهها در عملکرد بالینی پرستاری را بیان نمایند ۲- ارتباط تئوریهها با آموزش پرستاری را توضیح دهند ۳- کارکرد تئوریهها در پژوهش های پرستاری را تشریح نمایند	تلفیق های تئوریهای پرستاری، آموزش، پژوهش و بالین	یازدهم
دکتر سجادی دکتر محمدپور	۱- الگوها و فرایند نقد و ارزشیابی نظریه ها و مدل های پرستاری را شرح دهند	الگوها، نقد و ارزشیابی نظریه ها و مدل های پرستاری	دوازدهم
دکتر محمدپور	۱- فرآیند و ضرورت توسعه مفاهیم را توضیح دهند ۲- استراتژی های اصلی در توسعه مفاهیم (اکتشاف، واضح سازی، هیبرید و تحلیل مفهوم) را بیان نمایند	تبیین و توسعه مفاهیم در پرستاری	سیزدهم
دکتر شاعری نیا خانم دکتر بصیری	۱- چگونگی الگوی مفهوم پردازی مبتنی بر مدل راجرز و مورس را بیان نموده و مراحل آن را شرح دهند.	مفهوم سازی مبتنی بر مدل راجرز و مورس	چهاردهم
دکتر شاعری نیا خانم دکتر بصیری	۱- چگونگی الگوی مفهوم پردازی مبتنی بر مدل واکر و اوانت و مراحل آن را شرح دهند. ۲- با چگونگی الگوی مفهوم پردازی بر اساس مدل هیبرید و چگونگی ترکیب فازهای نظری و کار در عرصه را توضیح دهند.	مفهوم سازی مبتنی بر مدل واکر و اوانت و هیبرید	پانزدهم
دکتر شاعری نیا خانم دکتر بصیری	۱- با چگونگی کاربرد مدل مفهومی در پرستاری آشنا شود. (بر اساس مدل مارگات نیومن، پارسه، واتسون)	CTE (Conceptual-Theory-Empirical)	شانزدهم

بخش عملی			
	بررسی فرایند کار عملی، راهنمایی اصلاحات لازم	اساتید و دانشجویان	جلسه ۱
	بررسی فرایند کار عملی، راهنمایی اصلاحات لازم	اساتید و دانشجویان	جلسه ۲
	بررسی فرایند کار عملی، راهنمایی اصلاحات لازم	اساتید و دانشجویان	جلسه ۳
	گزارش کاربرد و ارزیابی یک تتوری منتخب در بالین، آموزش یا پژوهش (کار عملی ۱)	ارایه توسط دانشجویان ۲۱ و ۲	جلسه ۴
	گزارش کاربرد و ارزیابی یک تتوری منتخب در بالین، آموزش یا پژوهش (کار عملی ۱)	ارایه توسط دانشجویان ۳ و ۴	جلسه ۵
	گزارش توسعه مفهوم در دیسیپلین پرستاری (کار عملی ۲)	ارایه توسط دانشجویان ۱ و ۲	جلسه ۶
	گزارش توسعه مفهوم در دیسیپلین پرستاری (کار عملی ۲)	ارایه توسط دانشجویان ۳ و ۴	جلسه ۷
	گزارش نقد و ارزیابی نظریه منتخب (کار عملی ۳)	ارایه توسط دانشجویان ۱ و ۲	جلسه ۸
	گزارش نقد و ارزیابی نظریه منتخب (کار عملی ۳)	ارایه توسط دانشجویان ۳ و ۴	جلسه ۹